

СВОБОДА **SVOBODA**
 ТЕРРАНСКОЕ СВОБОДА ДАЙЛИ
 FREEDOM DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6864) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
 "Svoboda," 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
 Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Переплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00
 Для членів УНСОЮзу \$10.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00
 Чекі i "money orders" виставляти на "Svoboda"

Балянс подорожі Буша до Москви і Києва

Висліди подорожі президента Джорджа Буша до Москви можна характеризувати відомою приказкою: «Гора породила мишу». Розрекламований договір про зменшення кількості далекосяжних ракет, з атомовими головами й атомових бомб насправді, як про це вже була мова на цьому місці, не має ніякого реального значення, бо залишилось по обох сторонах стійкі атомові зброї, що їх вибух розриває землю та ще й судині планети. Сам Горбачов згадав про «Атомовий клуб», до якого, крім ЗСА і СССР, належать інші посідачі цієї страшиливої зброї (Англія, Франція і Китай офіційно, та неофіційно, тайком, Ізраїль й, може, Пакистан). Цей договір не був центральною проблемою у Москві, бо його значення затемнила економічна криза в СССР і вже тамошній хаос. Борис Єльцин досягнув своєго поведінкою цілі, що в СССР Михайл Горбачов є лиш номінальним лідером всього Союзу. Заява Буша, що він запропонує Конгресові признати СССР статус найбільш упривілейованої країни була невдово- значно зумовлена вимогою драстично зреду- кувати советські видатки на зброю та припини субвенції Кубі й Афганістанові. На спільній пресовій конференції Горбачов проявив себе ще раз, як непориваний балахун, який так швидко і довго торочить, що перекладач не встигає перекладати.

Заяви Буша й Горбачова про співпрацю, про участь ССРСР у міжнародній спільноті, про новий історичний час — все це вже оклені фрази. Говорено про це на зустрічі на Мальті і згодом у Вашингтоні. Буш використав нагоду для приєднання ССРСР до співзастави ізraelське-арабської конференції, але не вдалося йому відстати визану згоду Горбачова на нове бомбардування Іраку, якщо виявилося би, що Садам Гуссейн так затеано змагає до здобуття атомової зброї. Коли наспіла істктя, що в Литві згинувло шість литовських митних службовиків, Горбачов поспішався з заявою, що голова КГБ Кручков переведе слідство. Це така казка для дітей, що вовк був судуно на суди, до якого вівиці згопосили скаргу, що їх з'їдають. За всією вірогідністю це саме КГБ режисерувало то бівство литовців під час відвідин Буша, щоб компрометувати Горбачова.

Зовсім інший характер мали шістьгодинні відвідини Буша у Києві. Було згори відомо, що він, гість Горбачова, не може і не буде говорити нічого, що було би відповідним самостійницького руху України. Але він пішов задалеко у своїх твердженнях на потреби „союзного договору“, тим самим негучою наявні стремління України до повної незалежності. У своїй промові Буш дідав загадки і цитував Шевченка, загадав про українську громаду в Америці та в одному місці, сказав, що рішення про долю України — „ваша справа“. Привітальна промова Леоніда Кравчука, була спокійна, витримана тоном і змістом, зручно хвалила військовий пакт, підписаний у Москві та підкреслювала демократизм України. Промовляючи під п'ятнадцятьом жертвам нацистського терору у Бабиному Яру, Буш загадав, що тими жертвами були різні народи, що жидівські діти ніколи не роблять. Масив українського народу вітали й прощали Президент з прапорчиками й транспарантами з приязнями для Америки і президента гаслами та ворожими супроти Москви, відкидаючи будь-які „союзні договори“ і вимагаючи нової незалежності України.

Це була добра для України подія. Коли американський Президент згадав про 1000-ліття християнства України, то дав доказ, що політична думка американської державної верхівки вже відірвалася від давнього переконання, що вєсь схід Європи це, «Раша». Згадування про ту подію Президента у пресі, радіо і телебаченні поширило інформацію про Україну. Найкращий вислід відвідин Буша у Києві — актуалізація української проблематики на Заході та поштовх до українського свободолобного руху в самій Україні. Це справа національнодержавної свідомості, справа витривалості, праці, політичності, мудрості, але наказує відірватися ідеологічній від політики й політику від тактики, це справа хисту пов'язувати безкомпромісовий ідеал з вимогами часу. Найперше бажання всіх українців — це провал комунізму у Москві, бо він потягне за собою упадок комунізму там, розвал партійного апарату також в Україні. Нікакого візита чужинців і ніяка чужа держава на Україні не збудує. Але Україна, її народ і його культура належать до Заходу. Тому добре, що сучасний лідер демократичного Заходу відвідує Україну.

Микола Бараболяк

ПІСЛЯ СТРИЧІ

громадянина теж циклічні порушення ринку то згору, то вниз, а головне безробіття. Правда — кожний під-совєтський громадянин ніде, записавшись із стилем і рівнем життя на Заході проміняє в кожній час своє за зхилих, але що водночас там досі і сатерасеріяні і навіть старіх перет змінюван-ся і зблизькаст так нерішуче впадати Гербачов, зовсім оповалити.

було з того, який туди до них
бутий удар? А скільки
безробітня, так переквалі-
фікований робітник! А де
жінки? Ну, що най-
важливіше: переконати
генералів та інших зайку-
ват овеїній продукції знати,
що нічого боїться за їх по-
нати, що вони не втра-
тять п. вівелів і престижу».

Преса пише, що лондонська стріча — це великий крок на шляху до наладнання зв'язку між Заходом і Сходу, що недостатня тоді довіряє унеможливила була досліди замірення. Америка не може бути першою країною, що виступила проти Східної Росії, бо вона не на колінах. Але чи можна так дуже дивуватися російським верхові, коли вона не дуже готова братися зі Заходом, а ЗСА зокрема? Чи добре для ЗСА, чи Німеччини, не кінцеє спасіння Росії, чи не втрачає вона в Лондоні виграї тільки про „мішану економіку“, як будучи системою для Європи, що одні стають у якості часі багатими, а інші ситуація не то що не покращала, а погіршила! Коли не вміють „плавати“ на хвилях вільного ринку. Неспримне те і те, що джереве правління, щоб не втрачати вільного ринку, мусить іноді створювати примус, який громадянином важко поспадати з демократією. Загалом не так легко привикнути до цієї вимірної демократії. Демократія вимагає довіря, нараз мусить повірити, що влада їй не втрачає, а втрачає, важко після дестабілізації існування від партотаритів.

СССР. Та не можуть лаяти невідслідованого кандидата на виборничому господарстві в СРСР такі явища як у капіталістичній системі неминуча жажда зиску за всяку ціну, яка виступає іншим об'єктом замість задоволення фінансової системи, об'єктом платіння податку зобов'язання покриття боргів неосвісних маніпуляцій кредитами (S.L.), ошудниці-позичовці що доводять до захисту стабілізованих корпорацій, де громадянин складає у довір'ї свої ошудниці не старість. Можуть лаяти совєтського

У цих умовах треба співчувати Горбачову, і, мабуть, усі члени „групи сімох“ з ким би несподівано зустрічався відносно до нього прихильно, бо розуміють, яке важке завдання перед ним. Він же вперстий і не може мати, що далі колотиматися, бо не так багато і демократично неможливо, збожжись, у Лондоні, що вже встигло безцільно за перебування, та світ розуміє, що він чуда не діє. Перед ним протікає завдання.

Тож, це дістав Горбачов дозвіл від військово-індустріального комплексу до

[illegible]

СТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ НА ПРЯШІВСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

У конференції взяла активну участь поважна група ачівців із Закарпаття, репрезентуючи зокрема Ужгородський державний університет. У цьому науковому центрі і досі своєрідною культурно-суспільною регіоно українців відкриваються нові можливості для козівств з України з своїми південнозахідними сусілами. Висловлюю- нось надію, що цей куток України і ще молодий університет стане широю відкритою вікном до Європи і що в Ужгороді, як і в Прайше, перешукуватимуться шляхи співробіт- ніцтва європейського Сходу і Заходу.

Конференція переконливо ствердила у доповідях і дискусіях, що закарпатське слов'янське населення є етнічногенетично, культурно і мовно частиною великого українського народу, що воно насправді важий історичний елемент українського народу. Хоч населення карпатського регіону найдовше зберегло давню назву – «русини» (і «русский»), а нова назва – «українець, український» почала протікати, наука і життя довели, що українці і русини не той самі народи, а різні народи, які мають різні історії, культури, мови, звичаї та життя. Сьогодні відроджує деякими колами в карпато-українських регіонах та на заході політичне «русинство» з явищем радше конюнктурним і не ґрунтується на солідних наукових аргументах етнографії, історії, мовознавства. Учасники стверджують, що «політичний русизм» є шкідливою програмою для українського розвитку південно-карпатських русинів-українців.

У позитивному пляні учасники Конференції стверджують потребу дальшого вивчення і дослідження кар-

Микола Бараболяк

ПІСЛЯ СТРИЧІ ГОРБАЧОВА В ЛОНДОНІ

[illegible][illegible][illegible]

Іван Кедрин

ЮРІЙ ШУХЕВИЧ

[illegible]

звіл на уступки в переговорах, "Старт", щоб урешті завершити це питання, як було передумовою прихильного ставлення ЗСХА до групи сім'ї. ЗСХА не було ніякого допомоги, вказувало б, що ним разом тактично вийти з ССРСР до серйозніших заходів по лінії демократизації, лібералізації та приватизації, як передумови виходу з системи ССРСР до Заходу, та якщо інтеграції з тим Заходом, через повне членство у Міжнародному валютно-фінансовому фонді і Світовому банку, як навігатор "групи сім'ях", яка

Україна? Америка бажала б, щоб ССРС розлетівся, але боїться і не дивується. Перше — Америка так має респект перед совєтською зброєю, якою далекого застосування, і перед заворушеннями в республіках на окраїнах Союзу, кажуть, що Кремль збрив і ракети з таких республік і примистив їх, крім РСФРР, тільки в СРСР. Друге — Каддафі і Каддафі Каддафі, як найбільш «стабільний». Це ми мусимо враховувати, змагаючись за наш суверенітет і повну незалежність від Союзу. Захід буде посилювати свою присутність у якійсь контролі Москви над Україною, продовжувався, прийнятий, доки не буде виліновіана нуклеарна зброя. Захід має свої справи. Захід буде посилювати свою присутність атмосфери на Сході, але не буде не ворування і тому всіси силами буде далі намагалися утримати політичне статусу коу прийнятий доти, доки на тому терені буде продовжена нуклеарна зброя.

У Лондоні договорилися ЗСА з ССРС, що протягом семи років зредкують на 30 від. «нуль» далекого застугу. Бажати б, щоб етоси України, щоб до 2000 року прийняти договорення про ліквідацію решту (70 від.) цієї зброї. Мірємо по те, як владі з можливістю викликати їх, але, щоб Союо обмежував свою владу, не реносячи її частинно на ре спубліки. Україна і так умовно, але, щоб Союо не виставляв себе на сміх перед етосами, щоб докладо поінформований, щоб докладо тичний потенціал, голосно якщо вадється по його силі на сході і півдні України.

кільце

УХЕВИЧ

оточили більшість цих воєнк. Роман Шухевич був членом Української Військової Організації (УВО), айдітас членом Організації Українських Націоналістів після заснування її в січні 1929 року. Але тоді український націоналізм не мав того інтегрального характеру, який носив Михайло Савченко, ані глибокої аналітичній студії, як Дмитро Донцов політичний портрет. Однаково перший голова Проводу Української революції Михайло Охуні полк. Євген Коновалець, і його наступник полк. Андрій Мельниш були членами Видавничого Спілки, "Діло", яка видавала щоденник "Діло", тижневик "Свобода" і Бюлетень "Навчання" — всі ці часописи національно-демократичного напрямку ("Свобода" — офіційний орган УНДО). Роман Шухевич був людиною надзвичайно милою, приступною, грав непогано на фортепіано. Приходив до редакції "Діло", радо розмовляв з милою і доброю Іваном Німчуком. Після трагічної смерті Ф. Коновальця у Роттердамі прийшов до редакції "Діло" і виступив з промовою з приводу смерті Коновала, згодом став для мельнішівського табору, Осипом Б. диникум, і просив мене поїхати за кордон і вплити на добре мені зногом Андрія Мельниша, щоб він написав про нього статтю в ПУН. (Я про це писав у своїй мемуарх). Мені, члену на Євзеївській УНДО, за прохання Євгена Коновальця відповісти на перший установчий збір УНДО і вказав таке: "Охуні полк. Євген Коновалець, і його наступник полк. Роман Сушко був членом провідником ОУН в Галичині, а був з'являючись згодом Дмитро Палієвич (який УНДО згинув під Бродами) у Дніпро і був з'являючись згодом ЦК в Києві, секції УНДО в Буковині, секції УНДО в Буковині. Про це не згадувати на доказ, що тодішнього націоналізму не можна уявляти з теперішнім і трохи гіршим."

патського арешту, висліді, яких матимуть поважне значення для всього українознавства і славістики. Тут повинні виявитись більше зусиль та ініціатив саме нашої ближче зацікавлені установи — наукові кола Придніпровжоруду, Нового Саду. Але і загальноукраїнські установи — Академія Наук УРСР, Український Вільний Університет і Наукове Товариство ім. Шевченка — мають сприяти цим регіональним дослідженням. Впірі з цим підтримуюмо плекання регіональних особливостей культурного життя українського населення карпатської

а. В а широкому плані, ця конференція стверджує, що існує потреба інтегрувати науковий процес у країні, надаючи ізоляційним спільноті — у діаспорі та в Україні. Ми повинні не лише емоційно вітати демократизацію наукового процесу в Україні, але і творчо змодифікувати наміри владотворчої розумової співпраці між об'єктами наукових досліджень. Слід інтегрувати цей процес в одне спільне рішення у якому вляваються різні, малі і великі кошти, повільні і швидкі струмки регіональних і діаспорних наукових зусиль.

Практично нам треба більше спільних конференцій, видань, спільних дослідних проєктів, контактів з чужиною мовною наукою і поглибленого внутрішнього діалогу у всіх рівнях. З задоволенням стверджуємо, що від деякого часу такі можливості відкриваються і їх треба надалі розумно використати. Зустрічі вчених, обмін студентами, паралельні дослідні проєкти в Україні, серед діаспори і сусідніх країн та на Заході, участь авторів з України в дискусійних виданнях і навапках, обмін літературною тощо – все це підтримує плівку і квітне, уможливує нашу діалогічність.

Особливо в дискусіях під час конференцій виринуло думка, щоб дослідити та академічні установи спеціальні причисні до цієї конференції, можливо у співпраці асоціаціями українців у різних країнах заініціювали спільну періодичну українознавчу публікацію, яка, крім наукових причинків, могла би містити науков хроніку та науков причинків.

1. ПРОЦЕДУРА

Про „тих, з України”

Один із наших гостей з України, який своєю галицькою говіркою та зовнішністю так уміє увійти у наше тушетине середовище, що ніхто не

— Чому ви з такою погородою підкреслюєте таке твердження — закидає він нам — чи, ти з України? — чи ви, ви брати! — чи ми це не брати самі українці? Чи мусите самі нас розділювати? Чи не достать, як усі нас вороги стараються — почитати робити?

Під впливом цих зауважень, і таких прикрх для нас запитує — ми самі в останніх днях почали звертати увагу на розмови і розповіді та виглядає, що не можна не признати нашою згостві слауности. Прислухайтесь тільки уважно і почуєте раз-у-раз про „тих, з України“. Це окреслення просто вийшло у звичай і ми самі не відважимося в ньому нічого змінити, бо це є частиною нашого. Але враждає духа гостей з України зауважень в ньому нашу погорду чи глум, і це їх болять.

Однак у першу чергу вони відчували у тому ще один доказ існування правди, що лежить поміж нами — немоє ми б не були цілістю, немоє ми не один народ, а два різні, які не можуть знати спільної мови.

Правда, кожний знає, що довгі роки в наших обставинах життя було дуже невідповідним, молодий віком люди не могли бути жодним чином так само дуже іншій підхід до усіх життєвих проблем і тому зрозуміти один одного взаємно вимагало багато доброї волі і терпеливості. Але уважний у наших висловах та у наших характеристиках земляків з України. Не забуваймо, що вони спостерігали нас із такою самою увагою та з таким самим критичним поглядом, як ми їх, і можуть мати дуже багато застережень до американізації молодих поколінь, до їхнього космополітизму чи матеріалізму. А ніхто так добре не бачить усіх недолугів як людина, що обернувшись вперше і скаже: «а, свіжими очима».

О-КА

Дюбов Голд

Хто забирас сиду в слова,
хто слово в серця одбірав?
Мов нитку золоту в основі
Моєї долі перервав.
І пугані мої полотна
сіріють тихо на траві,
як та дорога незворотна,
як ті рядочки неживі,
де все про тебе —
та без тебе
німус кров і сто пташат,
в яких під перелітним небом
малі зраджена душа...
Замру на збитому порозі —
це проминуло, те було,
і лиш чорнобил при дорозі
останнє береже тепло.

рецензії й огляди праць з сьогодні вже дуже широкої галузі українознавства не лише в Україні, але і в цілому світі.

реженії й опляди праць з сьогодення ще дуже широкої галузі українознавства не лише в Україні, але і в цілому світі.

Учасники Конференції, перебувши під працьовитим впливом днів у Прагві і Свиднику, стверджують, що українськомовний руський край на території Східної Словаччини та його культурні і наукові інституції заслуговують на увагу українського материка та диспори. Зокрема з великим інтересом вони відвідали Музей української диспори в Празі, розбудову відновлення Музею Української Культури в Свиднику, що сьогодні своїми колекціями, виставками став спільним добром і досягненням не лише регіону, але й усієї української культури. В цей час демократично-визвольний громадянський суспільства, держава і духовність в Чехо-Словаччині і Україні потрібно затіснити зв'язки співпраці усіх українців та спільнот у світі. До всіх, кому дорога українська культура, кличемо: «Прийдіть до нас і давайте працювати разом, у спільноті та полібисті нашого майбутнього блага».

Як найбільш практичний вислід цієї конференції можна би бути збірник праць Міжнародної української наукової конференції, до видання якого зобов'язуємо організаторів, та заклалимо спонсорської установи в диспорсію сприяючи такому виданню у гільній і солідній формі. В той же час висловлюємо бажання, щоб Українська наукова конференція в Солом'янці, як і українців дослідників, які в Україні створили свою організаційну структуру найкраще у формі Наукового Товариства ім. Шевченка в ЧСФР, яке уведе в дію сильну систему НТШ в Україні і диспорсію.

Учасники цієї великої успішної Міжнародної наукової конференції відносять до себе і до своїх матеріальних організаторів української мови та літератури філософської факультету у Празі за створення справжньої наукової атмосфери та теплу гостинність, яка дозволила вченим і вченицям зустрітись і обговорити свої наукові питання.

Кінець

